

عنوان مقاله:

بررسی و طبقه بندی دیدگاه اساتید و فقها بر اساس رویکرد ایجابی و سلبی در تزئینات مساجد

محل انتشار:

دومین کنفرانس بین المللی معماری، عمران، شهرسازی، محیط زیست و افق های هنر اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسنده:

الهه حسنخوئی - دانشجوی دکتری، گروه معماری، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

سوال از نسبت ذات هنر و جلوه های گوناگون آن با اسلام از سوالات کلیدی در موضوع هنر اسلامی است که بسیاری به آن پاسخ داده اند. سوال این تحقیق آن است که باتوجه به گوناگونی و تعارضات موجود در پاسخ های ارائه شده در بیان نظریه پردازان داخلی و خارجی ، که منجر به سلیقه ای و غیرمحققانه شدن بسیاری از سیاستهای آموزشی و اجرائی چه در عرصه کشور و چه در سطح بین الملل گردیده چگونه می توان به یک وجه مشترک قابل دفاع از حدود هنر اسلامی رسید و نظر بنیانگذاران فرهنگ معاصر کشور به این دیدگاه جامع تا چه حد نزدیک است . بر اساس نگرش صاحب نظران جهانی هنر اسلامی و محققان و اسلام شناسان برجسته نگرش شیعی مورد بررسی قرار گرفته است . تا با رفع تعارضات، امکان انتخاب های صحیح تر و دقیق تر در حوزه هنر و معماری اسلامی از کلان تا جزء محقق گردد. در این مقاله با گونه شناسی و طبقه بندی تعاریف مربوطه سعی در ارائه تعریف جامعی از امکان تزئینات معنا گرا در هنر و معماری اسلامی مساجد معاصر شده است ، که بتواند نقاط ارزشمند همه تعاریف را در هماهنگی با نگرش شیعه در خود جمع کند. نظریه های حکمت عملی و کاربردی اسلام از میان فقه های شیعی انتخاب شدند و تلاش گردید تا نشان داده شود با وجود نظرات متنوع و تلقی های متفاوت، نظریه هایی هم راستای هم ، در حکمت عملی و فقه شیعه درباره تزئینات مساجد معاصر وجود دارد. این پژوهش ، نظریات مذکور را در چهار رده از ایجابی ترین تا سلبی ترین حالت دسته بندی می کند و تلاش دارد تا نشان دهد، در نظر امام خمینی (ره)، (که می تواند به عنوان مبانی نظری هنر معاصر ایران اسلامی ایران در نظر گرفته شود) تا حدودی به این تفاوت توجه شده و بر اساس موضوع بناها ، احکام متفاوت و متناسبی در مورد این تزیین بیان گردیده است . مهمترین دستاورد نظریه سلسله مراتبی اخیر امکان جمع نظریه های گوناگون معماری اسلامی در موضوعات مختلف معماری دینی است . با این توضیح نظریات تنزیهی تر برای بناهایی همچون مسجد مناسب است و حساسیت های فقهی بیان شده در آن مورد را معنا می کند در حالی که در مزار یا مدرسه ، رویکردهای تشبیهی تر در تزئینات مطلوب تر است و این از عدم محدودیت در بیان حکم قابل برداشت است . این تفکیک در ارائه حکم سبب می شود تا از ارائه احکام بر اساس مشابهت و قیاس ذهنی پرهیز کنیم و تلاش نماییم معماری اسلامی را نزدیک تر به حقیقت اصلی آن و متناسب با سطح معرفتی مخاطب و نیاز روانشناسانه فضا در هر موضوع (تشبیه یا تنزیه طر) احی نماییم . این نظریه زیر بنایی برای تعریف سلسله مراتبی از معماری اسلامی را شکل می دهد که مهمترین رکن آن تفاوت حکم تزیین و تجملات تشبیهات معنایی در کالبد فضا در موضوعات بناهای مذهبی است .

کلمات کلیدی:

هنر اسلامی ، معماری اسلامی ، تشبیه ، تنزیه ، فقه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1612886>

